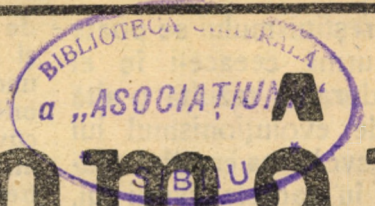

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

<p>Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marțea și Vinerea</p>	<p>Correspondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză Articole nepublicate nu se înapoiază</p>	<p>Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit</p>	<p>Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45</p>
---	--	---	--

† Adolf Harnack

Spiritul viguros, de-o miraculoasă putere de creație, care a fost aproape o jumătate de veac un important factor determinant în mișcarea teologică protestantă, și-a încetat activitatea în stadiul vieții pământești, a 3-a zi de Rusalii din acest an.

Capitalul său spiritual, oferit lumii în rate, și-a atins limita. E tocmai ceea ce nu ne mai puteam închipui, obișnuți să primim constant darurile sale.

Datele externe ale vieții sale sânt acelea ale unui om de carte, a cărui vrednicie, trebuind să fie apreciată, îl urcă de pe o treaptă pe alta în ierarhia cărturărească. S'a născut în 7 Mai 1851 la Dorpat ca fiu al unui profesor de teologie. Alegându-și specialitatea părintelui său, ajunse în 1874 docent la Leipzig, în 1879 profesor ordinar de Istoria bisericească la Giessen, de unde fu chemat în 1886 la Marburg, iar în 1889 la Berlin. Dela 1905 deveni și director al Bibliotecii statului.

Dintre scrierile sale fie amintite «Istoria dogmelor» care a ajuns la un număr de 70,000 exemplare, «Misiunea și lățirea creștinismului», «Marcion» etc.

Concepția sa despre creștinism și despre toate problemele în legătură cu el este sintetizată într'un ciclu de prelegeri universitare publicate sub titlul «Ființa creștinismului» (Das Wesen des Christentums, Leipzig 1902). Câteva idei extrase din ea și un scurt comentariu al lor ne dispensează de orice alte dezvoltări și caracterizări ale doctrinei sale.

Punându-și întrebarea, ce este creștinismul, Harnack își fixează, potrivit cu întreaga înclinație a spiritului său, și ea-lea care să-l ducă la răspuns. Aceasta este «știința istorică și experiența personală agonisită din istoria trăită». El exclude din metoda sa cercetarea filozofico-religioasă, construirea prin speculație a unei noțiuni generale a religiei după măsura căreia să fie judecat și creștinismul, din motivul că «viața nu poate fi încinsă în noțiuni generale și nu există o noțiune a religiei, la care religiile empirice să se refere ca niște specii». El pleacă dela faptele concrete, dela ceea ce experimentează el sau au experimentat alții în decursul timpului și la sfârșit va rezuma ceea ce a găsit în aceste experiențe de veacuri. Nu adoptă metoda apriorică, pentru că nu crede că religia este o realitate spirituală identică la toți in-

divizii și la toți oamenii, fie măcar în sensul unui vas umplut de fiecare individ altfel sau de unii deloc. Admite și el ceva comun în religiozitatea tuturor, însă acest ceva comun este la început neclar și multiform și abia în decursul istoriei se apropie de unitate și de claritate.

De aci și necesitatea de-a privi creștinismul în decursul întregii sale evoluții. E necesar de a-l privi mai întâi în persoana și învățătura lui Isus Hristos, dar atât n'ajunge, pentru că «orice personalitate mare, efectivă, își desvăluie o parte din ființa ei abia în cei asupra cărora acționează. Ba se poate zice că cu cât mai puternică este o personalitate și cu cât intervine mai mult în viața launtrică a altora, cu atât mai puțin se poate cunoaște totalitatea ființei ei din vorbele și faptele proprii». Creștinismul nu este apoi o «*învățătură*» care s'a transmis mereu uniform, ci o *viață* care se aprinde continuu din nou, prezentându-ne mereu altă flacără. Creștinismul poate fi apreciat numai pe baza unei «*inducțiuni* complete», așa precum și o plantă e cunoscută cercetându-i nu numai rădăcina și tulpina, ci și ramurile, florile și fructele.

Există, privitor la soarta

Evangeliei, două posibilități: sau a rămas în toate elementele ei identică cu prima formă, sau s'a păstrat ceva permanent, valabil în forme, cari s'au schimbat în decursul istoriei. Cea din urmă, este cea adevărată. Creștinismul a trecut dintr'o metamorfoză în alta; s'au șters forme, s'au corectat speranțe și moduri de înțelegere. Și procesul acesta nici-odată nu încetează. Privindu-l în toată întinderea lui se va putea obține ușor ceea ce este în creștinism esențial și cu adevărat de valoare.

Așa își expune Harnack ideea sa despre evoluția organismului creștin.

Organismul acesta n'a provenit prin transmutare din vre-un altul: «Predica lui Isus ne va duce prin puține, dar mari trepte, îndată pe o înălțime, de pe care legătura ei cu Iudaismul ne-apare foarte laxă și de pe care în general cele mai multe cărări ce duc în «istoria timpului», se arată de minimă importanță». Prin aceasta Harnack se situează de parte de Darwin. Creștinismul este și pentru el în istoria lumii un fapt nou, ireductibil la cauzalități imanente. Din comparația de mai sus apoi între creștinism și o plantă în creștere și din ideea că studiind procesul

FOIȘOARA

Două cărți de valoare*

— „Istoria literaturii rom. Epoca veche” de Sextil Pușcariu. — „Istoria Românilor” de Dr. I. Lupaș. —

DI Sextil Pușcariu a tipărit, de curând, a doua ediție din excelenta sa *Istorie a literaturii române, Epoca veche*.¹ Prin materialul prețios pe care-l cuprinde, prin forma ei clară și atât de caldă, apoi prin splendidele con-

* Dintre scrierile apărute în timpul din urmă cele mai izbutite și mai necesare pentru educația națională fiind ale dlor profesori universitari și Academicieni Dr. Sextil Pușcariu și Dr. Ioan Lupaș, aflăm potrivit a împărtăși cititorilor noștri următoarea recenziune apărută în revista *Societatea de mână* 1930 pag. 224—5.

¹ Sibiu, 1930, Tiparul și Editura Krafft și Drotteff S. A.

diții tehnice, cartea este un eveniment cultural al anului.

Ediția I din *Istoria* dlui Pușcariu a apărut în 1921 în Biblioteca «Astrei». Purtând semnul celei dintâi din societățile noastre de cultură, cartea avea o menire bine definită: de-a introduce în conștiința intelectualului român valorile literaturii noastre vechi, atât de ignorate nu atât din pricina lui, cât din lipsa unui ghid succint și luminos care să-l conducă într'o disciplină în parte încă nedefinitivă, apoi puțin prietenoasă prin materialul ei.

Scopul acesta cartea l-a îndeplinit cu prisosință. Ediția I s'a epuizat în scurtă vreme; de vreo câțiva ani încoace ea a devenit o carte rară. Ediția a II era așteptată cu multă nerăbdare îndeosebi de elevii ultimei clase a liceului, precum și de studenții universitari. Prin calitățile ei amintite cartea a devenit indispensabilă pen-

tru cei dintâi și foarte utilă — îndeosebi prin bogata ei bibliografie — pentru cei din urmă.

Despre întâia ediție a cărții dlui Pușcariu s'a vorbit desajuns la apariția ei, cartea e apoi destul de cunoscută pentru a ne mai opri la ceea ce alcătuiește esențialul ei: metoda și forma.

Din 1921 până astăzi cercetările privitoare la istoria noastră veche au evoluat însă considerabil. Un număr de savanți, în mare parte tineri, au răsfoit încă odată cu proaspătă pasiune paginile muzeizate ale vechilor cărți bisericești, ale cronicelor și ale cărților populare, aruncând lumini noi asupra unui material în parte încă necunoscut, dând relief mai viu crescând în ochii noștri câteva din personalitățile trecutului. Cel care prin monumentală sa operă și-a câștigat merite neperitoare pentru această disciplină, dl N. Iorga și-a scos

a doua ediție, mult adăugată din a sa *Istorie a Literaturii românești*.² Cercetările acestea au avut atâta răsunet încât au influențat până și curentele literare de astăzi. Ortodoxismul tradiționalistilor dela *Gândirea*, a câștigat un argument hotărâtor în Petru Movilă, studiat cu un aparat atât de savant de un P. P. Panaitescu. Se vorbește astăzi mai temeinic de conștiința cronicarilor, despre originea noastră latină, despre concepția de filozofia istoriei a lui Dimitrie Cantemir, sau despre personalitatea atât de originală a Spătarului Milescu. Datorită îndeosebi cercetărilor conștiințioase ale dlui N. Cartoian, cărțile noastre populare, aceea hrană sufletească gustată cu egală pasiune atât de cei simpli, cât și de «elită», au devenit unul din cele mai atrăgătoare capitole ale literaturii noastre

² București, P. Surul. Vol. 1925, vol. II (—1780) 1928.

integral al creștinismului se poate stabili la urmă ceea ce-i în el esențial și durabil, rezultă o altă deosebire de evoluționismul lui Darwin: dezvoltarea creștinismului se face în cadrele ființei lui, ea este o dezvoltare dinăuntru în afară, sub influința împrejurărilor externe, fără ca aceste împrejurări să-i împrumute ceva esențial, să-i altereze ființa. Din nefericire ultima idee n'o susține Harnack și practic, când afirmă despre ortodoxie și despre catolicism că n'au mai păstrat din creștinismul evanghelic decât formulele externe.

Ar fi interesant să urmărim cugetarea lui Harnack și în aplicarea principiilor enunțate, să vedem cum trage el concret linia sau liniile dezvoltării creștinismului și mai ales să supunem unei examinări critice ideile lui despre Biserica ortodoxă. Pentru puțința de-a aprecia însă și de-a admira puternica personalitate a lui Harnack, cu ocazia încetării ei de-a vieții, ajung aceste rânduri.

Dr. D. Stăniloae.

Generalul francez Gouraud în Sibiu

Gloriosul, marele general francez Henri Gouraud, eroul dela Dardanele, în decursul războiului mondial, conducătorul și pacificatorul militar din Siria, guvernatorul militar al Parisului actual, a făcut și orașului Sibiu o vizită în trecerea sa prin România.¹ A sosit în orașul nostru în dimineața zilei de 22 Iunie, Duminecă. La ora 8¹/₂ a fost primit cu toate onorurile, cum se cuvine unui astfel de reprezentant francez, la gara Sibiu, din partea autorităților bisericești, civile și militare, în frunte cu dl prefect, general Dr. G. Moga și general de corp de armată Șt. Panaitescu. Biserica noastră a fost reprezentată prin Prea Sfinția Sa arhiepiscopul Vasile și mai mulți consilieri. — După un scurt cercle a plecat înaltul oaspe, care a venit cu câțiva ofițeri francezi

¹ O figură marțială, care te subjuga dela prima privire. Mâna dreaptă îi lipsește — a pierdut-o în luptele din Dardanele.

vechi. Arta noastră populară și bisericăscă în urma recentelor studii românești și streine constituie astăzi una din mândriile noastre naționale; ea se integrează pe încetul în patrimoniul nostru spiritual, devenind o noțiune indispensabilă pentru oricare intelectual român. Cultul tradiției își dă astfel roadele sale generoase. În straturile pământului natal descoperim rădăcini tot mai numeroase și mai adânci. Increderea noastră în viitor are tot mai puternice temelii autohtone.

În toate acestea dl Pușcariu a ținut seamă în noua sa ediție. *Istoria* sa apare astfel mult refăcută și adăugită. Cu spiritul sa de largă înțelegere a tuturor manifestărilor sufletului omenesc, dl Pușcariu ni-a dat un tablou cât se poate de complet și de viu al culturii noastre vechi. Astfel capitolul despre artă este unul dintre cele mai atrăgătoare din această carte. Cel despre litera-

de elită, la școala de cavalerie. La 9 și ceva a vizitat muzeul «Astrei», unde a fost primit din partea membrilor din comitetul central. După cuvintele de bun-sos, rostite de secretar al «Astrei», Dr. Horia Petra-Petrescu, și-a exprimat gen. Gouraud satisfacția că poate să petreacă în incinta societății culturale, care a contribuit la cimentarea sentimentului național românesc și a vizitat cu vădită bucurie Muzeul, înscriindu-se în albumul festiv al oaspeților cu cuvintele: «Onoare «Astrei», pentru înalta contribuție la învierea patriotismului românesc». Oaspeții au vizitat mai apoi orașul și comuna Săliște, unde pe un timp splendid — au fost primiți de fanfară, de întreg ținutul, în haine de sărbătoare, de părechi, cari au jucat în sala cea mare, dansuri naționale. Păr. Protopop Dr. D. Borcia a rostit discursul de bineventare, căruia i-a răspuns generalul Gouraud, vădit emoționat.

Ofițerii francezi ar fi rămas la Săliște, de n'ar fi fost programul stabilit de mai înainte: banchet în Sibiu. — După masă a fost o reprezentare de gală, echeștră, ca avantgardă a concursului hipic ce se va da Dumineca viitoare, în 29 Iunie.

Dl Maior Șendrea, cu ai săi, au făcut minuni de călărie — spre satisfacția tuturor. — Vremea a fost favorabilă până pe la 5, când a început să plouă — dar buna dispoziție n'a dispărut. Generalul Gouraud cu ai săi a plecat apoi la Călimănești, urmând să depună o coroană la Curtea de Argeș pe mormântul Regelui Ferdinand I.

Omagiu M. S. Regelui. S'a trimis următoarea telegramă de omagiu M. S. Regelui:

Asociația generală a clerului din întreaga țară și societatea clerului «Ajutorul» din București, întrunite în ședință deosebită, salută cu bucurie urcarea pe tron a Majestății Voastre, care cunoașteți de aproape durerile, nevoile și dorințele poporului român și roagă pe Dumnezeu să dăruiască Majestății Voastre, zile îndelungate, pace și sănătate, spre a ridica Neamul românesc la treapta de cultură și viață la care Majestatea Voastră dorește și de care și însușirile lui ca neam îl fac vrednic.

Să trăiți Majestate!

tura populară este deasemenea sugestiv și original. Faptele literare se înțeleg astfel cu mult mai bine; tabloul e mai plastic și mai cuceritor. Cultul pentru adevăr al autorului îl face să renunțe fără nici un regret la păreri vechi, dacă ele au fost modificate de cercetările nouă.

Una din calitățile care făcea *Istoria* dlui Pușcariu atât de utilă studenților, era bibliografia dela sfârșitul ei. Cu toată aducea un material enorm, bibliografia din I ediție era susceptibilă de numeroase completări. Lacuna aceasta a fost înlăturată aproape în întregime. Cartea aduce astfel servicii excelente și celor cari vreau să-și lărgească cunoștințele în materie.

Istoria dlui Pușcariu nu atrăgea însă numai prin claritatea și căldura ei, ci și prin bogăția ilustrațiilor. Autorul întrebunța, cu multă pricepere, și această armă atât de utilă pentru cucurirea cetitorului. Un facsimil de

Ceice nu cunosc imnul regal

Consiliul de război din Timișoara, sub președinția dlui colonel Sâmboteanu, avea să judece zilele acestea un proces de les-majestate. Despre decursul procesului, ziarele aduc următoarele amănunte:

Un preot român ortodox, dintr'o comună din județul Caraș, a fost învinuit de cătră colegul său, preotul greco-catolic român, că într'una din zile ar fi insultat coroana.

Ajutat de învățătorul școlii, de aceeaș confesiune, preotul a făcut de n'apoi înaintându-l autorităților, care au dresat convenitele acte de dare în judecată.

La consiliul de război, după ce a fost ascultat denunțatorul și singurul martor care era învățătorul, președintele, dând cuvântul acuzatului în apărare, i-a cerut să arate ce are de spus pentru desvinovățirea sa.

Preotul ortodox, amărât de rușinea ce voia să i-o arunce în spate celalalt slujitor al altarului, printr'o pledoarie de o jumătate de oră, a istorisit aproape toată viața sa, încheind că nici prin gând nu i-a trecut vre-odată să insulte coroana.

— Totuși, — continuă dânsul, — să zicem că faptul s'ar fi petrecut într'adevăr, așa cum sânt acuzat. În acest caz primesc să mi se aplice cea mai severă pedeapsă, dar cu o condițiune: ca înainte dv. acuzatorii mei, preotul și învățătorul, să cânte imnul regal român.

Judecătorii militari se uitară o clipă mirați, unul la altul. Preotul unit și cu învățătorul se făcuseră albi ca varul.

Președintele căută să treacă peste acest punct, ce i se părea fără importanță, dar fu întrerupt de acuzat:

— Vă rog cu insistență, d-le președinte, să stabiliți acest adevăr, de oarece aici este în joc onoarea mea de preot și demnitatea de român.

Președintele, cedând în cele din urmă, se adresă celor vizați, rugându-i să declame imnul regal.

Mare a fost mirarea celor cari asistau la această scenă, când au constatat, că atât preotul, cât și învățătorul n'au putut să spuie mai mult decât: «Trăiască Regele!»... scuzându-se fiecare în parte, că nu li-a fost trimis încă de episcopie, sau minister, spre a lua cunoștință în mod «oficios».

Consiliul, intrând apoi în deliberare, a adus o sentință, prin care preotul ortodox a fost achitat cu unanimitate de voluri.

Episcopie unită sau catolică?

Din izvor autorizat aflăm cu surprindere — scrie, în Nrul său mai nou ziarul dela Sighet, *Tara Voevozilor*, — că nu se va mai face episcopie greco-catolică nici la Baia-Mare cum se hotărâse, deoarece catolicii au intervenit la Roma să le reînființeze episcopia dela Satu-Mare.

În adevăr, statul român ceruse ca din episcopiile romano-catolice dela Oradea și Satu-Mare, din ale căror teritorii au rămas dincolo de hotarele României aproape jumătate, să se facă o singură episcopie. Vaticanul n'a vrut să-și micșoreze numărul episcopiilor și atunci a ajuns la soluția că în locul episcopiei romano-catolice din Satu-Mare, să se facă o episcopie greco-catolică.

Interesele locale și puțin pricepute, au dus lupta ca episcopia nouă greco-catolică să se facă ori la Sighet ori la Baia-Mare, fără să se urmărească întemeierea episcopiei noi. chiar în sediul episcopiei romano-catolice desființate, adică la Satu-Mare.

Cu puțină stăruință, Vaticanul ar fi cedat palatul episcopal, internatul teologic și celelalte clădiri ce are acolo pentru episcopia greco-catolică.

Nu s'a făcut la Roma nimic în această direcție!

Acum, se spune că Bethlen, prim ministrul Ungariei, în drumul făcut la Roma, ar fi stăruit și obținut cu ajutorul lui Mussolini, ca Vaticanul, să înceapă tratativele cu guvernul român, să reînființeze episcopia romano-catolică în locul ep. gr. catolice prevăzute în concordat.

Se pare că internatul ce se face la Roma pentru 40 de teologi români gr. catolici este un fel de avans, ca episcopii să nu se prea alarmeze dacă se va reveni la situația de acum 10 ani.

Episcopia ort. rom. a Vadului, Feleacului și Clujului, 1919—1929, de Dr. Sebastian Stanca, consilier eparhial, Cluj, tip. eparhială ort. rom. 1930. Un vol. de 175 p., adus, la împlinirea primilor zece ani dela reînvierea episcopiei, ca prinos de cinste înaintașilor, dând o icoană a străduințelor conducătorilor în acești 10 ani de activitate.

pagină veche, o iscălitură, coperta unei cărți, un portret înțeleg închipuirea într'o lume nouă. Realitatea acestei lumi o simțim mai adânc și mai plastic. Ediția a II-a a fost îmbogățită și în această privință, 20 de ilustrații au fost adăugite celor vechi. Dar ceea ce surprinde și cucerește, sânt cele 6 planșe în culori, executate în condiții impecabile de bine înzestrata editură sibiană. Ele dau cărții eleganță și farmec; o fac dorită în biblioteca oricui. Dăruind-o cuiva, nu te mai uită. E cel mai potrivit premiu pentru elevii merituoși.

Despre *Istoria Românilor pentru clasa VII secundară* a dlui I. Lupaș, s'ar fi convenit să vorbim la începutul anului școlar. Ea este, înainte de toate, un excelent manual de istorie. Dar nu este numai atât. Dea-

² București, 1929, Ed. Librăriei Socec. Ed. V.

ceea nici odată nu e prea târziu să fie relevantă.

Între această *Istoria Românilor* și *Istoria Literaturii* este o înrudire de spirit și de metodă. Deaceia am ținut să le cuprindem în aceeaș cronică.

Asemenea dlui Pușcariu, și dl Lupaș a dat la iveală o lucrare în care se ține seamă de tot ceea ce s'a scris, cu temelii în specialitatea sa. Acelaș spirit riguros științific stă la temelie amândurora. Și aceeaș dragoste de subiect și căldură în expunere. Deaceia *Istoria* dlui Lupaș e mai mult decât un manual, o carte de primă necesitate pentru orice intelectual, care vrea să cunoască trecutul nostru în lumina ultimelor cercetări.

O mare parte din dascălimea noastră cunoaște manualul de istorie pentru cl. III al profesorului de Istoria românilor dela universitatea din Cluj. El s'a dovedit a fi extrem de util,

Cuvânt

la Dumineca Orbului, ținut în Cerenul religios al preoției, în Călnic, județul Alba

Iubiții mei credincioși, — Vă zic *al mel*, pentru că de vreo 10 ani și mai bine, când lumea era înțeleasă într-o învălmășală oarbă, pe moarte și pe viață, când în apele acelei încăierări era prins și păstorul vostru sufletesc, părintele de pie memorie Ioan Dușe, atunci smerenia mea am fost trimis aici, să țin între voi steagul credinței drept și să vă apăr de vâltorile desnădejdei.

De atunci mulți bătrâni, cu față de apostoli și cu privire de proroci, s'au dus la cele veșnice, bătrâni și tineri ni-au rărit rândurile. Și au răsarit pe orizont alte fețe. Tinerii sburdălnici de odinioară, făcând cu brațele vâjnoase și cu fața plină de viață, astăzi bărbați deplin, au umplut rândurile știrbite de coasa morții.

Și eată! Ni s'a dat, să ne întâlnim și să ne vedem tocmai în răstimpul celor 40 de zile, când în vremurile de demult «Hristos cel înviat s'a arătat multora»; să ne întâlnim la acest praznic mare, numit «Dumineca Orbului», când Domnul Hristos uimește lumea cu minunea ce o face.

Sfânta evanghelie ne spune, că trecând Isus pe lângă biserica din Ierusalim, a văzut acolo, între alți săraci cari cerșeau, și un orb din naștere; fiindu-i milă de el, a făcut tină din scuipătură și a uns cu ea ochii orbului, l-a trimis la lacul Siloamului să se spele, și omul s'a dus și s'a spălat și a venit văzând...

Zăbind vecinii pe cel orb vindecat, l-au întrebat, cine i-a dat vederea? Ear el nu știa nici cine l-a vindecat, nici unde este omul acela.

Vecinii din pismă, că a fost vindecat Sâmbăta, l-au dus la farisei. Aceștia au început a cerceta:

1. dacă a fost orb?
2. dacă acum vede cu adevărat?
3. cine este cel ce l-a vindecat?

Orbul a mărturisit fără sfială, că Isus este proroc, și că este dela Dumnezeu, altcum nu putea face minunea. Pentru această mărturisire a lui, l-au scos afară din sinagogă.

Auzind toate acestea, mîstovitul Isus a venit la el și l-a întrebat:

«Crezi tu în fiul lui Dumnezeu?» Răspuns-a acela și a zis: «Cine ești, Doamne, ca să cred întru dânsul»; ear Isus a zis lui: «Și l-ai văzut pe dânsul, și cel ce grăește cu tine, Acela este... Ear el a zis lui: «Cred, Doamne» și s'a închinat lui.

atât prin metoda, cât și prin stilul lui lucid, simplu și cald. Cetindu-l simți că materialul care se desfășoară înaintea ochilor e selecționat de un om care-i stăpânește toate încheeturile.

Una din calitățile manualului acestuia era privirea mai largă asupra dezvoltării neamului românesc din toate provinciile. Dl Lupaș este unul dintre puținii specialiști în istoria românilor din Ardeal. Dsa a acordat astfel acestora, în manualul său, locul care se cuvenea. Fără, bine înțeles, de a neglija celelalte provincii.

Istoria Românilor pentru cl. VII trebuie remarcată înainte de toate pentru această calitate. Epocă de epocă, vea de veac, urechea autorului se pleacă peste întreaga întindere a sufletului românesc, pentru a-i surprinde și descifra murmurul. Oglinda frântă în cioburi de vitregia veacurilor e refăcută, cu ușurință de mare maestru. Chipul neamului apare din ea întreg, viu și luminos.

Aceasta minune, cetită în sfânta evanghelie de azi, să întărească și în noi credința în Hristos, fiul lui Dumnezeu, precum au întărit și minunile istorisite în evangheliile din Duminecile trecute.

În legătură cu această minune mi-aduc sminte de cuvintele unui vrednic arhieru al bisericii noastre, care în Cuvântarea sa de 10 Mai, ca praznic al învierii neamului românesc, a zis, că în aceeași zi ne-a privit Dumnezeu în față cu a Sa nemărginită bunătate: 1. ca să ne răsplătească cu belșug credința și răbdarea creștinească, și 2. să întoarcă întru bucurie suspinurile noastre de veacuri.*

Astăzi, — zic eu — ear privește Dumnezeu neamul nostru în față și află: că, în unele locuri, sântem orbi! Orbi la ochii sufletului și întunecați la ochii minții, — și așa rătăcind am pierdut calea dreptății și am rămas săraci în țară bogată.

Am apucat, peste tot, căile rătăcirii; în sufletele noastre s'a format cuib de păcate, de: lăcomie, mărire deșartă, pismă, ură, fudulie, îngâmfare, care stau ca șerpii adunați în pădure la rădăcina unei trupine și nu lasă să se apropie nime de ei.

Să căutăm a stărpi acest cuib din sufletul nostru, să turnăm în el pământul sfintei credințe și să sădim acolo florile cerului: dragostea, smerenia, blândețea, modestia, bunătatea, răbdarea.

O istorie ne spune, că un doctor a vindecat de albeață înăscută pe un orb. Și ce s'a întâmplat cu orbul? Nu cuteza a merge pe stradă, era ca melcul, care pipăie sficios cu cornițele sale jurul, și când dă de obstacol, și-l trage, se oprește, și așa nu poate da înainte. Astfel și orbul nostru: nu putea pricepe acum, cum e făcut drumul, cum stau plantați arborii, cum stau așa înalte casele, cum sânt oamenii, unii mari, alții mici, unii furioși, alții mînioși și încrunțați. Ii era teamă că toate cad peste el, toate îl amenință. Și așa trăia cu mare frică ziua și noaptea. Până când, sătul de atâta tremur și neodihnă, se duse la doctorul și-i zise: «Mai bine să mă fi lăsat orb, că sânt om fără de noroc!»

Cu soarta acestui negândit îmi vine se asemăn soarta unora din noi, când am auzit din gura lor zicând, că: era mai «bine» mai de mult, căci azi n'au ce face cu pământul primit la împroprietărire...

Ce s'a întâmplat la noi?

* Arhieru Dr. V. Stan, Cuv. de 10 Mai 1927, Tel. Rom. Nr. 36, 1927.

De sine înțeles că autorul întrebunțează, în această reconstituire, înainte de toate propriile cercetări. Spiritul său larg științific nu se oprește însă numai la ele. Astfel cartea e presărată cu numeroase citate din autori români și străini. Un cuvânt, o frază care fixează însă mult mai sugestiv evenimentul și omul, e intercalat de autor cu multă măiestrie. El putea să fie rostit prin perifrază, sau rezumat; dl Lupaș se bucură însă, când îl poate reproduce întocmai. Metoda aceasta pare, la început, obositoare și prea erudită. După ce te obișnuiești cu ea, te convingi însă de marea ei utilitate. Autorul lasă să vorbească faptele și rezultatele istoricului specialist; el se ascunde înapoia lor. Adevărul este, astfel, mult mai luminos și mai convingător.

Istoria dlui Lupaș are însă și alte calități. Materialul e împărțit logic și clar, după cunoscuta concepție a autorului. Capitolele mai importante

Plugarul a lăsat plugul în brazdă și s'a întors către oraș; ear domnul a lăsat peana pe masă, și a alergat la «afaceri» mai ușoare...

Și acum par'că aud cum mă întrebați: Ce e de făcut?...

Eu aș ruga pe bunul Dumnezeu, să ne trimită un proroc mare, care să curețe aria, cum a curățit Hristos biserica Ierusalimului de zarafi...

Ne trebuie ceva pe *dinlăuntru*... Și adevă: Să sădim în sufletele noastre sămânța florilor cerești: dragostea, bunătatea, răbdarea, blândețea, smerenia, dorul de muncă cinstită...

Să luăm pildă de îndreptarea vieții noastre pe sfinții Domnului. Pe sf. marele ierarh Nicolae, biserica îl laudă în cântări numindu-l: Îndreptător al credinței, chip al blândețelor, învățător al înfrânării.

Să luăm, pildă pe sf. Ioan Botezătorul, pe care însuș Domnul Hristos l-a numit cel mai mare proroc, născut din femeie. Sfântul Ioan a zis: Vine după mine Cel mai mare decât mine, căruia — plecându-mă — nu sânt vrednic să-i desleg cureaua încălțămintelor lui.

Iubiții mei, lăpădați armele urei și pismei, care întunecă ochii sufletului și împinge la fapte nesocotite; scuturați albeața de pe ei, ca să puteți urma calea smereniei și a frățietății. Să vă supuneți stăpânilor, că toată stăpânia este dela Dumnezeu. Să iubiți pe mai marii voștri, și mai ales pe preotul vostru, care ziua și noaptea priveghează pentru sufletele voastre, ca unul care are să dea răspuns pentru ele.

Destul a fost din rătăcire; să ne întoarcem la calea dreaptă, să ne împreună glasurile în rugăciune, zicând:

Scutură, Doamne, tina de pe ochii sufletului nostru, ca să vedem calea dreptății și să aflăm limanul liniștii și fericirii! Amin.

Pr. N. Cârplinașan.

Români din afară de hotare, după socoteală mai nouă, ar fi: 500,000 în Macedonia; 500,000 peste Nistru în Rusia; 300,000 pe Valea Timocului în Sârbia veche; 130,000 în Bănatul sârbesc; 200,000 în Bulgaria; 50,000 în Ungaria; 30,000 în Cehoslovacia. Cu românii din America și alte țări, peste două milioane de români trăiesc în afară de granițele țării românești întregite.

sânt lărgite prin excursiuni mai adânci în materie. Privirile în istoria universală sânt nemăsurat de utile. Cele două capitole introductive: «Factorii determinanți ai vieții istorice românești» și «Epocile istoriei române» familiarizează elevul cu o concepție istorică. Deasemenea rezumatele dela sfârșitul fiecărei epoci, adevărate priviri de sinteză.

Fiecare capitol are apoi, la sfârșit, o bibliografie în care sânt citate studiile mai importante, pe care se întemeiază principalele concluzii ale autorului.

Aminteam la începutul acestor însemnări de felul în care dl Lupaș încadrează, în manualul său, românismul de pretutindeni. Revenim asupra acestei calități pentru a sublinia valoarea educativă a acestei cărți. Prin felul cum autorul scoate la iveală toate actele de manifestare solidară a nației, el își dă un puternic sentiment de încredere în țaria unității

INFORMAȚIUNI

Președinte de onoare. M. Sa Regele Carol II a primit președinția de onoare a Asociației culturale «Astra». Fie ca această mare onoare să aducă reînviere și primenire în sinul vechei instituții ardelenesti!

Lista civilă a Familiei Regale. Lista civilă a Majestății Sale Regelui Carol II al României se fixează, pentru tot timpul Domniei Sale, la 40.000.000 lei anual. M. Sa Regina Maria primește, Lei 20.000.000 anual; Majestatea Sa Elena Lei 7.000.000 anual; Marele Voivod Mihai Lei 7.000.000 anual.

Examen. Măria Sa Mihai, Voivod de Alba-Iulia, a dat Sâmbătă examen de clasa a doua primară, la palatul regal dela șosea. Examenul s'a dat în fața M. S. Regelui Carol și a M. S. Elena, satisfăcuți de răspunsurile date de silitorul Voivod.

Legea mareșalilor. Senatul, în ședința sa dela 19 Iunie 1930, a votat în unanimitate de voturi (minus-unul) legea pentru crearea demnității de *mareșal al României*. Raportorul, dl general Văitoianu, arată, în raportul său către senat, că în acest proiect de lege se oglindesc: și recunoștința noastră, și convingerea de continuitate a gloriei în viitor.

M. S. Regele a acordat dlor generali *Presan* și *Averescu* demnitatea de mareșali.

Schimbare de nume. Locuitorii din comuna Vadul Crișului, unde s'a făcut aterizarea forțată a aeroplanului, cu care a sosit Regele Carol, au cerut dela directoratul ministerial, ca în viitor comuna să poarte numele *Vadul Carol II*.

Osândit. Învățătorul unit din comuna Loamnăș, județul Sibiu, un oarecare *Geleriu*, este osândit la amendă de peste 6 mii lei, prin sentința din 2 Iunie a. c. a tribunalului din Sibiu, pentru calomnie adusă la adresa fostului ministru Dr. I. Lupaș, în campania electorală din Decembrie 1928. Ceilalți calomniatori, cari au dus campania pentru cunoscuta distrugere morală a distinsului luptător al neamului și bisericii noastre, au găsit scăpare în hotărârile legii de amnestie...

naționale. Peste întreaga această înșiruire de fapte și oameni simți făcând un destin istoric: destinul realizat prin cele două uniri: dela 1859 și 1918.

Vrednic de remarcat este spiritul democratic, de dragoste a mulțimilor, în care este scrisă această carte. Capitolele în care se povestesc revoluțiile lui Horia, Tudor, sau cea dela 1848, tot atâtea momente în care mulțimile s'au înscris în istorie prin sângele lor, sânt printre cele mai atrăgătoare.

Acest sentiment de iubire a marelui nu merge însă până la a le atribui lor totul și a nega rolul individualităților în mersul istoriei noastre. *Suum cuique*. În această privință sânt foarte edificatoare cuvintele ce le spune autorul despre lovitură de stat dela 1864. Actul acesta — declară autorul — se datorește «înțelepciunii lui Kogălniceanu și energiei lui Cuza». El a fost «o revoluție de

Proces? Se vestește, că autorul romanului «Neamul Coșofănesc», dl Barnoschi, intenționează proces Sfântului Sinod pentru sentința pronunțată împotriva acestei publicații. Dl autor al romanului pomenit socotește pe semne, că tribunalele civile sânt chemate să se rostească și asupra hotărârilor Sfântului Sinod ce privesc exclusiv pe slujitorii bisericii.

Cartea și sănătatea. Societatea Crucii Roșii din Anglia a cercetat prin spitale: care este partea bună în însănătoșirea bolnavului? Din răspunsurile date de bolnavi, s'a aflat că cititul ajută la vindecarea multor boale. În urma acestor rezultate, s'a luat hotărârea să se facă biblioteci în fiecare spital.

Rectificare. În Nrul 45—46 al ziarului nostru în articolul, *Sf. Sinod*, s'a strecurat o regretabilă eroare de tipar, spunându-se, că Sf. Sinod a aprobat volumele Icoane de lemn, etc. Intreg pasagiul se îndreptează în următorul mod: Sf. Sinod a reprobato volumele: «Icoane de lemn» de dl Tudor Arghezi, «Neamul Coșofănesc» de dl V. Barnoschi și «Marele Duhovnic» de V. Eftimiu.

ȘTIRI LOCALE

Serbarea de sfârșitul anului școlar s'a ținut, săptămâna aceasta și la școlile de copii mici din localitate. Conducătoarele școlilor au dovedit și de astădată râvnă multă și dragoste pentru cei mici întru a le cultiva inima și mintea, a-i deprinde în dătinile creștinești și a-i pregăti în vederea școlii ce au să urmeze în curând, precum și a chemării lor de mai târziu. Toți părinții micuților, cari au știut să se prezinte așa de isteți și corecți, vor fi recunoscători puterilor didactice dela aceste institute pentru munca și osteneala depusă în cursul anului ce expiră. Fi-rește, rămâne și în sarcina familiei, în special a mamelor, să păstreze și să întărească, prin cultura lor, bunele cunoștințe și însușiri aduse dela școlile celor mici.

Mulțumită. Cu ocazia cununiei dsoarei Cornelia Imbăruș cu dl Coriolan Radu din 22 Iunie c., vornicul ospetelor Ioan Imbăruș a colectat dela nuntași Lei 317—pe sama Reuniunii femeilor ort., pentru înfrumșetarea bisericii din Sibiu-Iosefin; pentru bunătațe mulțumește: *Comitetul.*

CARTI ȘI REVISTE

A apărut: «*Rânduială de Rugăciuni spre întrebuițarea Preoțimii la mai multe întâmplări din viața omu-*

lui», compusă de protoiereul Gheorghiu Gh. Papp, consilier eparhial ort. Oradea. Preoțimea o poate folosi, în locul Molitvelnicului mare și greu — afară de biserică la casele enoriașilor. *Broșura conține:* Sfințirea apei cei mici. Rug. la temelăa casei; Binecuvântarea casei noi; Intrarea în casă nouă; Rânduiala înmormântării Mi-renilor, Pruncilor; Deslegarea morșilor mari și pruncilor. Rânduiala Pa-rastasului. Cuminecarea bolnavilor. Rugăciune la toată neputința. Rug. pentru bolnavi. Rug. pentru Somn. Rug. de iertarea păcatelor. Rugăciunea M. Vasilie, Ioan Gură de Aur. Rugă după 40 zile la femei. Evan-ghelea lui Lazar, ș. a. — Broșura le-gată frumos în pânză costă 120 Lei. Această carte va face bune servicii clerului nostru. Ceice doresc să și-o procure, să se adreseze autorului în Oradea, sau Bibliotecii arhid. Sibiu.

Poșta redacției

As. M. în L. Aventurierul venit în propagandă nu merită să-i publicăm isprăvile. Și celce a fost batjocorit, și-a meritat pedeapsa. Lecția să și-o însemne bine conșatenii. Cazul nu merită atențiune.

Pagina pastorală

Nevoia propoveduirii

«Amar mie de nu voi binevesti.»

Am aflat potrivit să încep, cursul de omiletică, cu aceste cuvinte ale sfântului apostol Pavel, deoarece ele concretizează atât de plastic nevoia, postulatul mai bine zis, de-a propovedui.

Fiecare știință de teologie practică își are rădăcinile în teologia dogmatică, precum viața creștinului se nutrește din credință; «iar dreptul din credință va fi viu» R. 1, 17.

Astfel răsare și o concepție dreaptă a omileticiei, numai din considerarea dogmatică a misiunii de predicator al lui Hristos și al bisericii.

În cele ce urmează voi să vă prezint pe Mântuitorul nostru Isus Hristos ca predicator, și în acelaș ipostaz și biserica sa ca una ce este deținătoarea virtuții și puterii de-a propovedui; iar în al treilea rând vă voi arăta figura și ținuta predicatorului ortodox.

I. Hristos este, înainte de toate, Mântuitor, de unde Arhierueu: — Ca Dumnezeu-om a ridicat vina păcatului genului omenesc prin ispășirea sa; prin jertfa sa a rupt zăpădul celce era asupra noastră, i-a umilit ținându-l pe cruce (Col. 2, 14). A învins

pe diavol, moartea a omorât, iadul i-a surpat și ne-a dăruit nouă viață; adevărată viață, viață supranaturală: «Eu am venit ca viață să aibă»... (Ioan 10, 10).

Și viața nu este un capitol mort. Trebuie să lucreze în și cu noi, trebuie să lupte și să înainteze spre țel. Calea spre acest țel trebuie însă s'o cunoaștem.

Lumea era desorientată când a venit Hristos, era la răsăpântii...

Hristos ca învățător ne-o arată. El este adevărul, are adevărul, dă și învață adevărul, care să ne conducă la țință și pe care-l vom vedea odată față către față. «Eu sânt adevărul (14, 6). Eu spre aceasta m'am născut și spre aceasta am venit în lume ca să mărturisesc adevărul» (Ioan 18, 7).

Dacă a adus harul dumnezeesc și dreptatea în lume, Hristos nu a făcut acest lucru pentru sine, ci a oferit aceste daruri cerești tuturor oamenilor din toate timpurile spre tămăduirea și mântuirea sufletului lor.

Ca împărțitor de daruri Hristos este împărat. Ca Dumnezeu este rege al totului. Ca Fiu al lui Dumnezeu și Fiu al omului însă a întemeiat o împărăție supranaturală, care are aspecte exterioare și interioare și în această împărăție a legat cu supușenie toate inimile și sufletele.

Ca rege și păstor conduce totul cu majestate și cu multă bunătațe spre țință, în har și în adevăr. Eu sânt calea, eu sânt păstorul cel bun, Împăratul împărățiilor și Domnul Domnilor, Apoc. 19, 17. Datu-mi-s'a toată puterea în cer și pe pământ, Mat. 28, 18.

Chemare profetică, mie-mi place să-i spun mai bucuros misiunea învățătoarească a lui Hristos, cade într'un anumit înțeles pe planul întâi. Căci singur adevărul duce la țel; numai pe calea dreptății trăește și acționează harul. Întreaga viață supranaturală este vrednică spre a fi ținta dorurilor noastre. Căci ce este viața supranaturală? Binele suprem, confundarea cu dumnezeirea, iar pentru o a avea trebuie să ne luăm ca ghid adevărul.

De aceea propoveduirea constituită una din primele etape ale vieții Mântuitorului. Prin propoveduire și-a inaugurat Isus activitatea-i publică în vederea mântuirii. Iadată ce a părăsit pustia, a început să învețe. «Învăța în sinagoguri și propoveduia evanghelea împărăției lui Dumnezeu» (Mc. 1, 14). Privind la ansamblul activității sale, observăm cum pretutindenea se evidențiază calitatea sa de predicator.

Pe popor îl instruește, învață pe viitorii învățători ai poporului, pu-

nând astfel bazele unei misiuni de predicare permanentă. Mântuitorul însuși are misiunea de-a învăța: «Se cade mie să vestesc, căci pentru aceasta sânt trimis» (Lc. 4, 43.) Precum vedeți, chemarea de predicator a Mântuitorului am sprijinit-o la fiecare pas aproape, cu citate din sfânta Scriptură. Prin aceasta voiam să scot la iveală faptul că Hristos este proclamat într'una în această calitate în evanghelii.

II. Chemarea de a propovedui, de a învăța a fost încredințată de Hristos bisericii.

În urma lui Hristos, biserica trebuia să fie învățătoarea imediată a credinței, simbolul cel mai apropiat al credinței, mijlocitoarea, împărțitoarea efectivă a revelațiunii în lume.

Privind pericopele dela sfârșitul evangheliilor lui Matei și Marcu, vedem cu claritate misiunea ce este dată bisericii.

Referatul de bază este al lui Matei: el arată temelăa misiunii, autoritatea suverană a lui Hristos; mai scoate în evidență continuarea misiunii în biserică, dând drept garanție a trăiniciei ei pe Hristos care va fi cu ea până la sfârșitul veacurilor. Marcu legitimează misiunea prin semnele și minunile ce se fac în legătură cu ea. (Citește acele locuri, Mat. 28, 18. Mc. 16, 15).

Se mai vede acest lucru și la începutul istorisirii «Faptele apostolilor» 1, 8 (citește textul).

Asemenea sfântului apostol Pavel după convertirea sa miraculoasă de pe drumul Damascului, a simțit în el un puternic imbold de a propovedui, imbold căruia nu-i putea rezista nici de cum.

Misiunea sfântului apostol Pavel, apostolul neamurilor, care prin propoveduirea sa a schimbat fața lumii, însă, psihologia misiunii lui mai bine zis, mi se pare a fi de altă natură decât a celorlalți apostoli.

Ce l-a îndemnat pe el să propoveduiască? Ce a făcut din el pe neobositul apostol?

1. În primul rând cade convertirea sa subită, felul extraordinar al convertirii sale,

2. convingerea intimă, persuasiunea nestrămutată în bunătațe și mila bisericii,

3. credința puternică în Hristos Fiul lui Dumnezeu și în mântuirea oamenilor lucrată de acesta după ce a luat chip de rob,

4. în fine, în fața mării dumnezeiești a lui Hristos, și a operei

sus. Pământul și drepturile politice s'au dat poporului, fără ca el însuși să fi participat la lupta constituțională politică. N'au fost deci drepturi cucerite de el, ci dăruite de conducătorii statului, deaceea nici n'au pătruns, cum ar fi fost de dorit, în conștiința poporului, care a continuat să fie guvernat și mai departe după vechile metode absolutiste, ascușe sub aparențele amăgitoare ale unei vieți constituționale avansate». (p. 292).

Dl Lupaș iubește poporul — și reușește să dea acest sentiment și lectorului — în vederea ridicării lui spre culmile spiritului, supremul ideal al statului românesc întregit. Cartea se încheie cu proecția luminoasă a acestui ideal pe zarea viitorului. Spațiul nu-mi permite să reproduc aceste admirabile pasagii, în care autorul vorbește de singura aristocrație care ne trebuie: aristocrația meritului și a talentului, porțile căreia sânt deschise fiecărui fiu al țării româ-

nești; sau pasagiile în care vorbește despre rolul culturii ca apărătoare, ca forță de consolidare și ridicare a statului întregit. Autorul inoculează astfel elevului o credință largă, justă și umană, singura cu care se poate înrola în lupta de mărire a României.

Ion Breazu.

Lumea

doarme adânc. Pe argintate raze de lună călătoresc dorurile mele. Le pasc ochii ingerilor — steiele.

Depart, la margini de zare, ele coboară, în boabe de rouă. Par măr-găritare dintr'un șireag desprins al reginei. Se așează pe florile îmugurite din fereastră ta. Acolo veghează până în faptul dimineții.

Soarele răsărind de după creasta muntelui se întreabă mirat: «Cine le-a înflorit?» Iar tu din umbra pământului îi răspund cu mândrie: «Do-

rurile mele! Ele te-au legănat toată noaptea și li-au cântat cântarea inimii mele»...

Miresmele florilor umple casa dragostei. Dar, vai, stăpâna nu s'a trezit, să întrebe cine a chemat-o noaptea, pe nume. I-ași răspunde smerit: «Inima mea, prin cântarea dorurilor ei».

Dar casa e mută.

Un cioban, pribeag, a prins cântarea și a dus-o în fuier la munte. Și-o cântă în costișa singurătății. Iar oile ascultă și uită de earbă. Și codrul freamătă, și văile se înfloară și florile iuncilor își închină căpșorul. Căci în fuierul ciobanului se topesc dorurile mele și plânge durerea cântării neauzite a inimii mele.

Z. SANDU.

Vorbe înțelepte

Minciuna sparge și case de peatră.

Mai bine sărac și curat.

De zece zile...

De zece zile mă gândesc într'una
De ce ești veșnic jalnică, vecină,
De ce un tremur lung, profund suspină
În vorba ta curată totdeauna?

Te simți năpăstuită de vreo vină
Pe care-o știe, poate, numai luna?
Regreți, că n'at pus mai curând cununa,
Să duci o viață dulce și senină?

Aseară însă tu ai fost cuminte,
Cu ochi cercetători privind în zare
M'at lămurit cu câteva cavinte:

«Eu mi-am pierdut credința...

[rugătoare

Te'mplor acum să mi-o redai, părinte,
Și să mă smulgi din sbucimări amare».

VASILE STOICANEA,

minunate săvârșită de el, îi apare apostolului nimicnicia omenească.

Marele dar ce l-a adus Hristos trebuie făcut tuturor cunoscut. Apostolul Pavel făcându-se părtaș milostivirii lui Hristos și știind că fiecare om poate încăpea în mila dumnezească, a pornit cu multă râvnă să convingă întreg universul despre acest lucru. Pornit cu atât entuziasm, cine l-ar mai fi putut opri? De unde exclamarea lui plină de amar: Amar mie, de nu voi binevesti!

Darul Duhului Sfânt s'a perpetuat în Biserică, dela Hristos la Apostoli, prin impunerea mâinilor acestora, urmașilor lor, episcopilor și presbiterilor.

În toată vremea nevoia propoveduirii a fost accentuată în mod deosebit. E destul să vă citez îndemnul ap. Pavel către Timotei 2, 7, 3, Prestatorul propriu al misiunii învățătoarești este episcopul, prin delegare însă această virtute poate fi trecută asupra preoților, diaconilor și chiar a laicilor.

— În antichitatea creștină nu se predica decât din partea episcopilor; aceștia sânt păstorii și învățătorii. — Cu timpul însă, începând cu veacul al V-lea chemarea amvonului s'a extins și la preoți. Primeau delegațiune nu numai pe un timp anumit, ci permanent.

Punând la punct chestiune, Biserica își exercită puterea ei de învățare întâi prin sinoadele ecumenice, cari au darul infalibilității atunci când în chip solemn invocând puterea Duhului Sfânt, hotărăsc în chestiuni de dogmă și morală.

Privind la obiectul propoveduirii Bisericii, se rezumă în el revelațiunea întregă, cuvântul lui Dumnezeu, împărăția lui.

Isovoarele de unde se adapă Biserica în vestirea sa, și din care scoate din belșug apă viu făcătoare, sânt: Sf. Scriptură și Sf. Tradițiune.

Făcând atențiune la modul cum Biserica propoveduește și învață vedem că acest lucru se întâmplă obișnuit prin predică. În decursul sf. Liturgii, prin urmare într'un cadru cum mai măreț nu se poate, este rezervat un loc predicii explicite, învățării directe.

Prin această biserică rămâne fidelă scripturilor sfinte: (R. 10, 14). «Cum vor crede ceea ce n'au auzit? Cum vor auzi însă de nu li se va predica? Cum vor predica dacă nu se vor trimite? precum este scris binecuvântate sânt picioarele celor ce vestesc pacea și vestea cea bună».

Se vedem acum în câteva cuvinte care este figura predicatorului ortodox?

Primindu-și misiunea dela episcop prin delegare, predicatorul ortodox este un mărturisitor supus al dreptății; el este un organ viu și adevărat al bisericii; reprezintă biserica în mod oficial, face parte din corpul învățătoresc al ei.

Predicatorul ortodox este un sol, un trimis pentru răspândirea atât în largime, cât și în profunzime a învățării!

El este din această pricină adevăratul învățător al adevărului suprafiresc.

Prin hirotonire el ia parte în mod intim la vrednicia episcopescă.

El posedă prin trimitere ceva din semnele atât exterioare, cât și interioare ale misiunii de învățător al episcopului.

Prin această cale primește în mod vădit și de fapt pe Duhul sfânt.

În afară de aceste însușiri, predicatorul ortodox mai poate face apel, rămânând în cadrele Scripturilor și ale Tradițiunii, la talentele sale individuale, la inspirațiile proprii, — «pentru

aceasta tot cărturarul care se învață întru împărăția cerurilor, asemenea este omului stăpân al casei, care scoate din visteria sa noui și vechi» (Matei 13, 52).

În rezumat, predicatorul ortodox este în chip ideal și în sensul cel mai adevărat al cuvântului locuitorul lui Hristos. El are pentru sine, se sprijinește mai bine zis, pe autoritatea lui Hristos și a bisericii. Cu Hristos el poate zice: «Grațurile care eu grăiesc vouă, dela mine nu le grăiesc» (Ioan 14, 10) a mea învățătură nu este, a mea ci a celui ce m'a trimis pe mine (Ioan 7, 18).

Gheorghe Secaș
profesor de teologie

Hristos și tinerețea

Gânduri la sfârșit de an școlar

Un profund cugetător religios al timpurilor noastre zugrăvește, prin un tablou grăitor, raportul în care se află tinerețea din zilele noastre față de religie, când zice:

«În mijlocul vieții omenești, organizate pe o bază tehnică-științifică, religia apare ca un vechi zid de cetate, pe care omul modern din pietate îl lasă neatins, însă nu-i mai dă nici o importanță pentru civilizația progresivă».

Cuvintele acestui străin se potrivește uneori și la noi.

Știm că unitatea noastră națională s'a făurit în cetatea sfântă a bisericii ortodoxe. Zidurile miraculoase pe care nu le-a putut dărâma nici un dușman, au fost învățăturile acestei biserici, ear izvorul nescecat de putere pentru apărarea lor a fost credința strămoșească.

Rolul însemnat, jucat de biserică în luptă pentru unitatea națională, este mereu scos la iveală; și, cu toate acestea, mulți oameni din ziua de azi, îndeosebi o parte a tineretului, consideră biserica drept un vechi zid de cetate pe care din pietate îl mai respectă, dar care pentru lumea civilizată n'ar fi de folos.

Tineretul este dornic de viață: e fenomen firesc, precum lucru firesc e viața nouă ce izbucnește primăvara.

Biserica însă nu vrea nicidecum să suprimă avântul tineresc din primăvara vieții.

Ne dăm seama că «zidurile vechi» ale bisericii lui Hristos nu se dărâmă, în veci; prin urmare, nici aceia cari se adăpostesc în această cetate sfântă, nu vor fi biruiți în veci. Tineretul nostru vede că lupta pentru viață azi este tot mai grea; de aceea cred, că este bine să știe tineretul, că există o cetate a vieții adevărate care are apărător nebiruit, — pentru ceice aleargă la El.

Problemă, de importanță vitală pentru neamul nostru, este deci: cum să câștigăm, cum să cucerim sufletul tinerimii pentru Hristos?

Când un cunoșcător de oaste vrea să cuprindă o fortăreață, face toate sforțările, să o cunoască pe cât se poate de temeinic.

Sufletul adultului este o cetățue zidită după plan care trebuie cercetat și înțeles. Din cauza lipsei de cunoaștere temeinică a acestei cetățui, pe care toți o purtăm în noi, o cucerire a ei a fost și este totdeauna anevoioasă.

Ca să putem influența sufletul tinerimii, trebuie să-l cunoaștem de aproape. La cunoașterea lui ne ajută psihologia tinerimii adulte. Acest ram al psihologiei este încă tânăr, totuși s'au obținut rezultate frumoase, — dintre care voi aminti câteva.

Punctul central, care direcționează viața sufletească a adultului, este dorul de viață nouă.

Acest dor rezultă din torentul forțelor trupesti și sufletești, provocat de schimbarea fiziologică a organismului. Omul tânăr simte că prin vinele lui circulă o nouă sevă de viață, simte, că devine mai tare, mai cuminte. De aici rezultă o serie întregă de contraste, tenziuni, excitații, care produc în viața lui o mișcare profundă, adese furtunoasă.

Mai întâi se naște o gradare a conștiinței de sine. Omul tânăr se simte tot mai mult centru de viață «sui generis», care își are dreptul și menirea. El caută tot mai mult să scuture de pe sine praful copilăriei, nu mai primește bucuros să fie îndrumat și condus, se deșteaptă în el impulsul spre libertate și, cu acesta, opunerea împotriva oricărui lucru, de care s'ar simți stingherit. Autoritatea părintească începe să fie privită cu ochi critici. Simțind că este mai tare și mai cuminte, dorește să stea numai pe picioarele proprii, să judece, să-și dea părerea, să fie independent. Cu puterile sale noi omul tânăr devine impulsiv și este înclinat să-și croiască viața pe răspundere proprie.

Sporirea forțelor intelectuale trezește într'insul, — pe lângă impulsul libertății, dar în serviciul acestuia — dorul de a cunoaște. El are încredere nemărginită în puterea cunoașterii omenești și este convins, că rațiunea omenească poate rezolva toate problemele, poate răspunde la toate întrebările vieții, devine deci raționalist.

Adultul este stăpânit de setea arzătoare de a cunoaște, el caută o explicare a tuturor problemelor vieții omenești.

În tânăr apare dorul de o viață personală, de o manifestare a propriilor puteri sufletești. El dorește să spună lumii vorbele: «Eu însemn! Eu sânt ceva în această realitate!». — Dar, — în elanul tendinței de validitate proprie, nu-și dă seamă că lumea — marele «non-eu» care-i stă în față, nu ține seamă de el; în ea se dezlănțue, fără considerare, procesul causalității. Mersul acestui proces nu se lasă alterat de bucuria sau durerea individului.

Și mai adânc pătrunde conflictul adultului cu sine însuși, cu viața proprie sentimentală și volițională. Deșteptarea de puteri nouă îl cauzează întâi o plăcere într'o activitate mai intensă, un impuls care adeseori îl duce la «nebulii tinerești». Tineretul, la vârsta aceasta, are dor fierbinte de joc, distracții, bucurie sau durere. Chemarea noastră este a canaliza acest torent de viață spre bucurii ideale. — Tânărul, simțindu-se în posesia unei puteri proaspete spirituale, își îndreaptă privirea spre sfere superioare. Își fixează scopuri, face planuri mari pentru viitor: ce va să fie el, și ce va crea el odată! Tot ce este mare, nobil și frumos, îl însuflețește și-l crede realizabil. Idealismul, cu zborul amețitor al fantaziei, este un sanctuar scump al tinerimii.

Fericit acela, al cărui suflet s'a încălzit și a saltat privind spre ideal! Dar, tocmai din acest idealism resar conflictele dureroase pentru tineret. Mai întâi simțul de realitate, care începe a se desvolta, îi arată, că lumea din afară este alta decât aceea pe care și-a închipuit-o el. Acestea nu-i pasă de idealurile tinerești și nu lasă să-i ajungă ușor pe frunte laurii dorii. De aceea văpaia tinerească se transformă repede în sentimentalism, sau melancolie. Abundanta bucuriei este adeseori urmată de decepții amare. Încrederea în puterile proprii scade, îndatăce simte că acestea sânt insuficiente pentru ajungerea scopurilor.

Tânărul se simte slăbit, umilit. Aceasta conștiință de neajutorare chinuiește sufletul tineresc și se mani-

festă, după temperament, în deprimare, îndârjire, sau melancolie.

Cât de profundă este deprimarea, ne dovedește numărul sinuciderilor în vârsta adultă. Tânărul își leagă viața de un ideal trecător, efemer; piere idealul, piere și el împreună cu aceasta.

Aici este locul potrivit, unde trebuie să intervenim într'ajutor tineretului. Să-l ajutăm să-și făturească, să-și creeze un ideal neperitor. Căci dacă va fi idealul neperitor, și acela care intră în slujba lui, neperitor va fi. Să-i prezentăm un ideal care concretizează toate dorințele lui. Or acest ideal nu poate să fie altul decât Hristos.

Mântuitorul satisface dorul arzător după adevăr și după viață. El ne spune: «Eu sânt calea și adevărul și viața».

Setea tinărului d'a cunoaște, care la început își caută stămpărare în lumea cea de dinafară, trebuie îndreptată spre viața internă. Omul prin cercetarea pur intelectualistă a adevărului se minte pe sine, câtă vreme se teme de o examinare proprie, la care ne invită Mântuitorul. Adecă tu vrei să afli ce este lumea; dar ce ești tu, habar n'ai!

Valoarea reală a cercetării adevărului se va arăta atunci, când omul va fi gata să părăsească orice laudă de sine și să asculte de Mântuitorul, precum zice: Căci celce s'a născut din adevăr, acela mă va asculta pe mine.

Alt mijloc, cu care vom putea cuceri inima tinăra pentru Evangelia Mântuitorului, este firea hotărâtă și îndrăzneată a adultului. Omul tânăr vrea să fie erou. Frica, pentru el, este rușine. Dar, ni se pune întrebarea: cine este mai mare erou? Acela care birue lumea, ori acela care se birue pe sine? Un exemplu din istorie ne va da răspuns la această întrebare. Alexandru Macedon a fost mare erou, căci a biruit lumea toată. Dar, de altă parte, a fost și slab, căci pe sine nu s'a putut birui. Dar acela, care a biruit trupul, a câștigat o biruință veșnică. Și azi, după două mii de ani, lumea întreagă ascultă de Isus, îl numește Stăpân și Domn, care nu s'a temut de suferințele trupului pentru biruința spiritului, El cere dela tânăr eroism, cere să intre în lupta cea mai crâncenă, în lupta cu sine însuși și învingându-se, să se judece în lumina judecății divine. Cât de greu se poate îndeplini această cerință, ne dovedește faptul, că foarte des întâlnim oameni, cari vreau să fie mai mult decât sânt. Cu câtă ușurință se îmbulzesc la posturi care cer răspundere; dar puterea pentru îndeplinirea acestor chemări le lipsește. Indemnați de trup, afirmă că au ceace de fapt nu au. Se mînt pe sine și pe urmă societatea. Eată izvorul neajunsurilor și dezastrelor de care suferă societatea!

Omul tânăr este lipsit de puterea eroică de a se judeca în lumina judecății divine și de a fi ceace de fapt este. Această putere, tinerețea cu greu o va putea primi dela societatea de azi. Ea trebuie îndrumată spre cel mai mare Erou al tuturor veacurilor, spre Hristos. Lupta Lui cu ispita o cunoaștem toți și știm cum a biruit El pe satana.

În toful acestei lupte se află omul tânăr în primăvara vieții. Și cât de fericit este luptătorul, care știe că el se află sub conducerea unui Erou nebiruit. Tineretul este dornic de viață, lupta pentru ea azi e grea. Și de aceea este bine să știe că există o cetate, cetatea vieții adevărate, care este sfânta noastră biserică; e bine să știe că această cetate are un apărător nebiruit: Domnul nostru Isus Hristos.

Dr. Nic. Terchilă.

Nr. 198 930

(34) 1-3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor: **Balșa, Băcăinți și Cibu**, din protopopiatul Geoagiu, publicăm concurs cu termen de 30 zile de la prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreună cu aceste posturi, pe lângă întregirea cuvenită de la stat, sânt următoarele:

1. **Balșa cu filia Galbina:** 3 jug. sesiune parohială, 2 stânjini lemne de foc și stola obișnuită.

2. **Băcăinți:** 7 jugăre sesiune parohială de prima calitate, casă parohială cu supraedificate și grădină de 2 jug. plantată, folosirea cimitirului și stola obișnuită.

3. **Cibu:** câte una ferdelă cucuruz sfărâmat de la fiecare casă, locuință în natură, pășunat pentru oi și vite, lemne pentru foc și stola obișnuită.

Observăm că toate 3 parohiile sânt fruntașe cu venite stolare multumitoare.

Concurenții își vor înainta cererile subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis, ear pe lângă prealabila încuviințare de la acesta se vor prezenta în parohie spre a face cunoștință cu poporul și referințele locale.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliile parohiale.

Geoagiu, la 14 Mai 1930

V. Goron
protopop.

Nr. 51/1930.

(35) 1-3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreț bisericesc la parohia ort. rom. **Doboli de Jos**, jud. Treiscaune, publicăm concurs cu termen de 15 zile, de la întâia apariție în acest ziar.

Venitele sânt:

1. Cvarțir în natură, cu dependențe economice în stare bună și grădină lângă el.

2. 2 jug. pământ arător, împrietărite pentru cântăreț.

3. Suma de 5640 Lei anual, în bani gata din fondul bisericii, plătiți la 30 Septembrie a fiecărui an.

4. Venitele stolare, aproximativ 3000 Lei anual, adică, o treime din stola locală.

5. Câte 1 ferdelă de cucuruz boane, 20 litri — de la 170 membri induși în lista adunării parohiale pe 1930, plus câte 1/2 ferdelă — 10 litri — de la aproximativ 40 văduve, conform hotărârii adunării parohiale din 9 Iunie 1930.

Cei cari doresc a ocupa acest post, sânt îndatorați a-și înainta cererile, cu documentele necesare, subscrisului oficiu, având a se prezenta în biserică, pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Doboli de Jos, la 20 Iunie 1930.

Oficiul parohial.

Mersul trenurilor

— Din gara Sibiu —

	Pleacă spre:	Sosește de la:
Alba-Iulia	4 ¹⁰ , 13 ⁴⁵ , 17 ⁴⁵	8 ⁰⁵ , 17 ²⁵ , 22 ⁰⁵
Brașov, Făgăraș	4 ⁵⁰ , 10 ⁵⁰ , 17 ⁰⁵	8 ³⁵ , 12 ²⁵ , 20 ⁰⁵
Ciznădie	5 ⁴⁰ , 13 ¹⁵ , 18 ¹⁰	7 ⁵⁰ , 15 ³⁰ , 20 ²⁰
Copșa mică	0 ⁵⁴ , 4 ³⁸ , 10 ¹⁰	1 ³⁴ , 5 ²⁷ , 9 ⁰⁵
	13 ³⁴ , 15 ⁴⁰ , 19 ¹⁰	15 ³⁰ , 17 ⁴⁰ , 20 ⁰⁷
Ocna-Băi	6 ³⁰	7 ³⁵
Peatra-Olt, Buc.	4 ²⁰ , 15, 18 ³⁵ acc.	0 ⁴⁵ , 13 ¹⁴ , 11 acc.
Sighișoara, Agn.	5 ²⁵ , 16 ⁰⁵	7 ⁴⁰ , 16 ⁰⁷

În editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu:

HRIȘTU ANDRUTSOS
profesor la facultatea de teologie din Atena

DOGMATICA

bisericii ortodoxe răsăritene

Traducere autorizată

de

Dr. DUMITRU STANILOAE

profesor la Academia teologică „Andreiană”

Prețul Lei 400.—, plus spese postale Lei 20.—

Librăriilor și direcțiilor institutelor teologice pentru comenzi de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

A APĂRUT

BISERICA IMPOTRIVA CONCORDATULUI

Declarațiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuția pentru ratificarea Concordatului, în ședința de la 23 Mai 1929, a senatului român

de

Dr. NICOLAE BĂLAN

Arhiepiscop și Mitropolit

Prețul Lei 30.— + spese Lei 5.—. Se poate comanda de la Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimițând prețul prin mandat poștal.

Au apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană, Sibiu

Cântări funebreale

pentru cor de bărbați, de:

Dumitru Cunțan

Prețul Lei 30, plus spesele postale Lei 12.

De la Librăria Arhidiecezană se pot procura

Notițe despre întâmplările contemporane

de Ioan cav. de Pușcariu. Prețul Lei 100, plus spese de poștă Lei 15

De la Librăria Arhidiecezană se poate procura:

Plângerile lui Ieremia

și

Critica mai nouă

de

NICOLAE NEAGA

Profesor la Academia de Teologie

Prețul Lei 25.— plus spese postale Lei 15.—

La Librăria Arhidiecezană, Sibiu, se găsește de vânzare:

Cartea de bucate

POFTĂ BUNĂ,

de ZOTTI HODOȘ. *Partea I completă*, cu multe rețete de bucate obișnuite mai ales în Ardeal și Bănat. Conține:

În partea I A.: Supe, asiete, pești, rasoluri și sosuri. Prețul 20 Lei;

În partea I B.: Prăjituri, torte, cofeturi, creme, parfe-uri, înghețate, dulceturi, compoturi, numeroase menu-uri ș. a. Prețul: 20 Lei.

Trimisă prin poștă 5 Lei mai mult.

A apărut

și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană din Sibiu

Monografia

comunei bisericești rom. ort. a Sfintei Treimi din Brașov-Tocile.

de

VASILIE SFETEA

paroh.

Prețul Lei 80.— plus spese postale Lei 10.—

A apărut:

Povătuitorul Creștinului ort.

de Pr. Ioan Stefan Popescu

o minunată cărticică de rugăciuni și povețe despre cum trebuie să se poarte creștinul adevărat în biserică. Prețul leg. 40 Lei. Broș. 20, plus Lei 10 spese. Se poate comanda de la Librăria Arhidiecezană din Sibiu.

De la Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se poate comanda

ACAFTISTUL

Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni

legat foarte fin, în plus, cu copcii și aurit. Prețul de Lei 400.—

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se află de vânzare

Introducerea în sfintele cărți ale Testamentului nou

de

Arhiepiscopul-Mitrofor

Dr. VAȘILE GHEORGHIU

profesor titular al studiului biblic și al exegezei T. N. la facultatea de teologie din Chișinău

Prețul Lei 560.—, plus spese postale Lei 20.—

De la Librăria Arhidiecezană din Sibiu se poate procura:

Confesiuni și Secte

studiu istoric-misionar

de

Arhiereul

Grigorie Leu Botoșăneanu

Prețul Lei 120.—, plus spese postale Lei 10.

A APĂRUT:

Scrisori către Simforoza în pământul făgăduinții

de

Gala Galaction

Prețul 80 lei, plus spese postale 10 lei.

Se poate comanda de la Librăria Arhidiecezană din Sibiu

De la Librăria Arhidiecezană se poate comanda:

Urcarea Calvarului

traducere din limba franceză

de

A. și L. Moiescu-Villea

Prețul Lei 70.—, plus spese postale Lei 10.—

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebunțat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

La Librăria Arhidiecezană în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

◆ legate și broșate ◆

pentru parohii, bănci, oficii și particulari cu prețuri moderate

A apărut în Biblioteca

La Vatra sufletească a Neamului Nr. IX

Cum s'a făcut unirea cu Roma în Ohaba-Forgaciu? (Banat)

Demascarea unor siluiri și fraude

de

Dr. Gh. Ciuhandu

consilier-referent eparhial, Arad.

Se poate procura de la Librăria Arhidiecezană din Sibiu. Prețul Lei 25.—, plus spese Lei 5.—.

Citiți

MEMORIILE

Arhiepiscopului și Mitropolitului **Andrei Șaguna**

Au apărut într'un frumos volum, de 112 pagini, cu ilustrațiuni. Cartea cuprinde însemnările lui Șaguna despre fapte și întâmplări momentuoase din viața sa. Se află la Librăria Arhidiecezană în Sibiu

Prețul: 25 Lei

În editura Sfintei Mănăstiri-Neamțu, a apărut

Urmarea lui Isus Hristos

Ed. II-a. Prețul 35 lei

Se poate comanda de la Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimițând prețul, plus spesele de poștă Lei 10, prin mandat postal.

Citiți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

La Librăria Arhidiecezană se află de vânzare cartea acum apărută

Piccolo

a cunoscutei scriitoare, dna **Constanța Hodoș**. Sânt 19 povestiri pline de farmec. Copiii le vor citi cu mare plăcere. Prețul 40 lei, și porto 12 lei trimis recomandat.